

5. Бондар М. Жанр і система жанрів / М. Бондар // Радянське літературознавство. – 1984. – № 7. – С. 7–19.
6. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Чарлза Е. Вінквіста, Віктора Е. Тейлора. – К. : Основи, 2003. – 503 с.
7. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства : монографія / Н. Копистянська. – Львів : ПАІС, 2005. – 368 с.
8. Марко В. Стежки до таїни слова : Літературознавчі й методичні студії : навч. посіб. для студ. філол. спец. / В. Марко. – Кіровоград : Степ, 2007. – 264 с.
9. Павлишин М. Канон та іконостас : літ.-крит. ст. / М. Павлишин ; ред. рада : Валерій Шевчук [та ін.] ; вступ. ст. Івана Дзюби ; худож.-оформл. серії Іван Гаврилюк ; ілюстр. Сергія Якутовича. – К. : Час, 1997. – 447 с.
10. Рябченко М. Жанрова дифузія в сучасній українській прозі (на матеріалі творів Н. Сняданко, М. Соколян, С. Пиркало) / М. Рябченко // Літературознавчі студії. – 2013. – Вип. 37 (2). – С. 279–284.
11. Сендика Р. Про культурологічну теорію жанру / Р. Сендика // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / упоряд. Б. Бакули ; за заг. ред. В. Моренця ; пер. з пол. С. Яковенка. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 467–491.
12. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Ц. Тодоров ; пер. з фр. Є. Марічева. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 162 с.
13. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку / І. Франко // Франко І. Твори : у 50 т. – К. : Наук. думка, 1984. – Т. 41. – С. 471–529.

Черныш Анна. Особенности жанровой диффузии в постмодернистском тексте. Стаття посвящена дослідженню жанрового взаємодія в постмодернистському тексті. Вияснено, що жанрові диференціації та модифікації сприяють полістилістичності текстоутворення, оновленню поезики твору. Термінологічний плюралізм категорії «жанр» призводить до виділення ряду характеристик, які реалізуються в основному в постмодернистському тексті: динамізм, еластичність, гнучкість. Ці параметри грають ведучу роль у створенні жанрових модифікацій через компіляцію, синтез, деканонізацію. Система поліжанрових текстотворень є наслідком експериментів з формою та змістом твору, а також міжжанрового взаємобогащення, взаємодоповнення, взаємопроникнення, що сприяє формуванню метажанрового інтертекстуально-інтермедіального дискурсу. Постмодернистський текст відображає синтез жанрових образів та комбінацій, гібридні текстувальні зв'язки, в яких ведуча риса одного жанру переважає, складаючи основу для інших текстових інваріантів, текст-реципієнтів.

Ключевые слова: жанр, диффузия, модификация, межжанровый синкретизм.

Chernysh Anna. Features Genre Diffusion in a Postmodern Text. The article is dedicated to research of genre cooperation in postmodern text. It is defined that the genre differentiations and modifications are assisted by polystylistic textformation to updating of poetics of work. Terminological pluralism over of interpretation of category «genre» brings to the selection of descriptions that realize in postmodern text: changeableness, elasticity, flexibility. These parameters play a leading role in creating the genre of modifications through the compilation, synthesis, decanonization. The genre system of textformations is the result of experimentation with form and content of the work, as well as attractive intergenre fusion of enrichment, of complementarity, of interpenetration, which promotes the formation metagenre intertextual-intermedial discourse. Postmodern text reflects a synthesis of genre formations and combinations, hybrid textual compounds in which the leading feature of one genre dominates, providing the basis for other text-based invariants, texts-recipient.

Key words: genre, diffusion, modification, intergenre syncretism.

Стаття надійшла до редколегії
22.09.2015 р.

УДК 821.161.2.09:316.74

Таїсія Чернишова

«Перверзія» Юрія Андруховича в транскультурному вимірі

У статті зроблено спробу інтерпретувати роман Ю. Андруховича «Перверзія» в транскультурному вимірі. У загальних рисах схарактеризовано феномен транскультури. Доведено, що головний герой роману – транс-

© Чернишова Т., 2015

культурна особистість. Визначено, що місія Перфецького – протиставити західноєвропейському принципу універсализму новий принцип міжкультурної комунікації – транскультурації.

Ключові слова: транскультура, транскультурна особистість, ідентичність, культурна маргінальність, космополітичне світовідчуття, карнавал.

Постановка наукової проблеми та її значення. У сучасному полівимірному світі дедалі складніше будувати національну культуру як гомогенного смислового цілого. Мислити національну культуру як певну цілісність можливо лише завдяки замовчуванню відмінностей (етнічних, регіональних, релігійних, а також соціальних та ідеологічних). А це в сучасну епоху «планетаризації людства» виявляється нежиттєздатним. Широке поле міжцивілізаційних взаємодій, розвиток комунікаційних технологій тощо визначає тип нової світоглядної та художньої парадигми як транскультурної.

Транскультурація як вимірювання сучасної культури ґрунтується на якісно новому співвідношенні уніфікації та відмінностей, порівняно з культурною глобалізацією й мультикультуралізмом. Останні виявились однаково неспроможними вирішити питання існування національних культур в умовах гетерогенності сучасного світу. Потенції культурного глобалізму щодо створення глобальної культури як універсального символічного способу освоєння світу реалізувалися у вигляді втілення прогресивних маркетингових технологій у сферу культури, у масовому культурному виробництві, орієнтованому на максимально широкий споживчий рівень. Подібне зведення культури до єдиного товарного світу свідомо чи несвідомо артикулювало позицію культурного імперіалізму – всесвітньої культурної експансії Заходу.

Як опір європоцентризмові чи панамериканізму мультикультуральна парадигма з її увагою до одиницності та неповторності кожної (навіть нечисленної та історично пригніченої) культури теж не виправдала сподівань. Культурна гетероморфність обернулася витонченою стереотипізацією культурних меншин, ще одним інструментом глобалізації, який перетворив культурну маргінальність на трендовий товар глобального культурного супермаркету. Активне визнання вільних прав Іншого, наголос на його відмінності призвели до його консервації в раз і назавжди заданих етнічних, культурних та мовних комірках.

Таким чином, локальні дискурси знову виявились паралізованими власною фрагментарністю, тож назріла нагальна потреба їхньої нової консолідації. Спробою визначити хоча б якісь можливості взаєморозуміння та солідарності в сучасному багатополлярному світі стає транскультурна парадигма. Вона наразі є головною інноваційною парадигмою гуманітаристики й активно осмислюється в сучасному літературознавстві.

Транскультурація – це процес створення нової універсальності – «плюриверсальності», яка передбачає полілог рівноправних локальних культур, кожна з яких усвідомлює свою обмеженість і потребу в Іншому як умову для повноцінного буття та розвитку. Транскультурація не є відмовою від власної культурної ідентичності, від нашого культурного «тіла» (власне, як перебування в культурі не відміння фізичного тіла) – вона декларує свободу від напередзаданих культурних ролей та ідентичностей, обґрунтовує можливість для людини знаходити й «привласнювати» інші культурні смисли, від цього збагачуватися та збагачувати інших. І ця свобода не скасовує символів і звичок, даних від народження та набутих у процесі виховання, вона лише сповнює буття новим смислом, відкриває простір для варіювання елементів різних культур у власній картині світу.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Дискурс транснаціонального культурного простору розробляється в працях А. Аппадурі, Дж. Кліффорда, Р. Робертсона, Дж. Фрідмана. Культурні, соціально-філософські, політологічні та геополітичні проблеми становлення глобального поля міжцивілізаційних взаємодій висвітлюються також у працях науковців І. Василенка, Н. Висоцької, А. Колеснікова, Г. Широкова та ін. Російський філолог Мадіна Тлостанова, а також американські культурологи Михайло Епштейн створили цілу теорію транскультурації, яку, зокрема, апробовано під час дослідження пострадянської літератури.

Мета статті – транскультурне вимірювання роману Юрія Андруховича «Перверзія», який, на нашу думку, яскраво репрезентує потенції нової гуманітарної парадигми.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Подібний погляд на роман Андруховича є спробою реінпретувати «Перверзію» як постмодерністський текст, що таким його побачили вітчизняні дослідники Т. Гундорова, В. Костюк, Н. Збровська, Г. Мере-

жинська, М. Павлишин та ін. Так, В. Костюк визначає аналізований роман як постмодерністський через незавершеність і фрагментарність, оскільки «у ситуації постмодернізму фрагмент став чи не найвиразнішою ознакою плюралістичного світогляду та світосприйняття» [5, с. 77]. На «скроєність» текстового матеріалу із різних видів та варіацій письма вказує Т. Гундорова, вважаючи його «первертнем, перверсією іншого тексту, можливо, ще (чи ніколи) не написаного» [4, с. 113]. Г. Мережинська визначає досліджуваний текст Андруховича як специфічну модель нелінійного письма, притаманного постмодерністській літературі [6]. Отже, «відсутність канонічного (остаточного авторського) тексту, фрагментарність, неформленість, нелінійність – ось ті характеристики, на яких наполягають критики, розглядаючи роман Ю. Андруховича «Перверзія», і які вирізняють його з-поміж інших сучасних українських романів та дають можливість говорити про його нетрадиційність і постмодерністську належність» [7, с. 36].

Тут слід зауважити, що сам Андрухович завжди виступав із критикою постмодернізму, який, на його думку, «звістує кінець мистецтва, смерть, глухий кут, безвихідь» [1]. У відомій статті «Дезорієнтація на місцевості» Андрухович створює своєрідну абетку «протипостмодернізму», віртуозно добираючи одних лише негативних визначень критикованого ним літературного явища: «агностичний, амбівалентний, американський, анемічно-німецький, антологічний, “безмежно відкритий глухий кут”, безплідний, бі (і більше)- сексуальний, варіативний, вторинний, вульгаризаторський, гермафродитичний, гетеросемантичний, гомоеротичний, гвалтовно-претензійний, дискурсивно дефекаційний, егалітарний, ентропійний, «елліністичний», еклектичний, епігономний, євнухоморфний, жартоцентричний, закомплексовано-збоченський, зомбінативний, імітативно-плагіативний...» [1].

У вказаній статті автор із болем констатує, що його рідна Галичина якраз і є постмодерністською в найгіршому сенсі цього слова: штучно створена забаганкою кількох австрійських міністрів, «які свого часу задалися химерною метою продовжити Європу ще трохи далі на Схід. Європи в них не вийшло, натомість утворився такий собі буфер, свого роду “санітарна зона”» [1]. І оцей «буфер», не-Європа й не-Україна, не має власного образу, постійно сповідуючи європейськість, показово наслідуючи в Україні Європу й насправді народжуючи не епос, а лише «підлий» анекдот. Галичина для Андруховича є примарою, покручем, плагіатом, колажем, що вони культивуються постмодерністською естетикою; це «підозрюваний і зневажуваний світ, фортечні мури навколо нього давно повалено, рови засипано історичним хламом і культурним сміттям». Проте культурний апокаліпсис галицької землі автор не віщує, збираючись натомість «боронити цей шматок, цей клопоть, ці клапти, що розлазяться навсібіч» [1]. Головний герой роману «Перверзія» створений автором якраз для цієї боротьби – за подолання культурної та геополітичної маргінальності, відновлення (а чи то створення) образу «зневажаного» світу, формування його позитивної ідентичності.

Станіслав Перфецький є автобіографічним героєм Андруховича – поет, «повсюдний перформансист», містифікатор, що йменується так само, як і рідне місто автора роману. Перфецький – значить досконалий. Дійсно, найдосконалішим перформансом героя стало його зникнення (?) у водах Венеційського каналу. До речі, а чи не було перебування Перфецького у Венеції мистецькою акцією від початку й до кінця? Ну і нарешті, надавши своєму героєві амбітного прізвища, автор роману таким чином заявив про свою мистецьку досконалість: подібної грандіозної містифікації, яку він ретельно підготував та яку в кінці роману розвінчує, досвід бубабістів, напевно, не знає.

Герой Андруховича, як, власне, і його творець, – людина транскультурна. Вона відчуває й творчо реалізує свободу від власної культури, у якій народилася. Ні, це не означає відмову від власної культурної ідентичності (що, до речі, нерідко трапляється з переселенцями, які, відвернувшись від минулого, стають полонянами іншої, новонабутої культури). Це означає лише свободу вибору культурного тіла, стан віртуальної належності одного індивіда багатьом культурам. Незалежність від власної культури є можливістю її неодноразового збагачення за рахунок нових культурних смислів. Згадайте, у головного героя роману навіть не одне ім'я. Спроб бути різним – ціла купа: «Стах Перфецький і Карп Любанський і Сом Рахманський і П'єр Долинський і Птах Кайфецький. Але його також звали Глюк, Блюм, Врубль, Штрудль і Шнобль. До того ж він був Йона Риб і Жора Кур і Шура Птиць і Сюра Яйць і Слава Днів. Проте він був також Сильний Перець, Хуан Перес, Друже Перче, Перчило і Ерц-Герц-Перц. Дехто знав його як Персидського, Парфянського, Парсунського, Профанського і Перфаворського» [2, с. 142]. Аж ніяк не буде хибним твердження, що в кожного імені – свій власник, щоразу не тотожний офіційному Станіславу Перфецькому.

Героєві роману (просто за Мамардашвілі!) задушливо «всередині цієї своєрідної, складної та розвинутої культури», він постійно прагне перевтілень, нової сполучуваності культурних смислів. Так, вони є «перверзіями» – відхиленнями від норми. Із цього погляду й транскультура перверсійна, оскільки розчиняє жорсткі риси культури, надає смислової рухливості та нового комбінування елементам різних культур. За словами М. Епштейна, «транскультура щодо культури – це наступний порядок звільнення, на цей раз від неусвідомлених символічних залежностей, схильностей та забобонів “рідної культур”» [9, с. 632]. Це продемонстрована Перфецьким можливість раптом опинитися «всередині» міфу (згадаймо славнозвісну постановку Метью Кулікоффа «Орфей у Венеції») і з цієї середини, підхоплюючи партію зомлілого виконавця, неперевершено проспівати всі арії Орфея. Це здатність грати на майже всіх музичних інструментах і розуміти «багато слів у різних мовах» тощо. Це легкість у створенні будь-якої акції (причому, зауважте, чи то в Польщі, а чи то в Австрії, а чи то в Чехії). Він читає фесричні лекції, аналізує ситуацію в Україні й навіть виконує акробатичні етюди. Він однаково органічний в університетських стінах та сумнівних пивницях або нічліжках для венериків. Його життя – калейдоскопічна зміна образів і способів існування. У цьому русі, у цій втечі від своєї культури застає Перфецького читач на сторінках роману: «...що впадає у вічі – жодного кроку на Схід! Це – наче виконання якоїсь величезної місії, що про її глибинний сенс відомо лише десь там, на недосяжних і холодних стратегічних вершинах» [2, с. 13].

Проблематика й метафорика міграцій, проміжності, транзитності найточніше визначають екзистенційну ситуацію транскультурного суб'єкта – детериторизованого індивіда. Такими неприкаяними Агасферами, позбавленими коренів культурними мігрантами є герої транскультурної літератури. При цьому кочове життя та космополітичне самовідчуття не позбавляють їх усвідомлення належності до певного культурного простору, «через який багато в чому відбувається процес ідентифікації, наповнюючи людську діяльність додатковими психоемоційними вимірами етнічного, національного, соціального чи гендерного гатунку» [8, с. 56].

Доповідь Перфецького на містичному семінарі-карнавалі присвячена тому, щоб виправити ті спотворення та викривлення, які існують у більшості європейців стосовно країни, що її вони називають «то Україною, то Уранією, то Украйєю» [2, с. 203]. По суті, це намагання протиставити західноєвропейському принципу універсалізму новий принцип міжкультурної комунікації, яке реалізує у своїх творчих актах транскультурація. Перфецький зробив спробу наголосити на тому, що Інше потрібно розглядати як самостійного суб'єкта з його власними диспозиціями, спілкування з яким може відбуватися лише на справжніх паритетних умовах. Представник постколоніального геокультурного простору, Перфецький виконує відповідальне комунікативне завдання – «виправдання» Інакшості своєї країни у дзеркалі європейської егалітарної культури. Причому виправдати без вибачення, а з пропозицією визнати права цієї Іншої та надати їй повноправного голосу. У напівміфологічному описі української історії (для уникнення підозр в історичних містифікаціях герой роману приписує авторство матеріалів, на яких ґрунтовано його доповідь, померлому студентові-філософу зі Львова). Перфецький закликає побачити кроскультурну сутність історичних зв'язків українців і європейців (зокрема італійців), почути той культурний полілог, що вели вони задовго до означуваного семінару. Вийшло, що «для кожного італійця Україна могла би стати рідною ненею» [2, с. 214]: безліч епігонів високого кватроченто, не знайшовши визнання на західноєвропейських землях, примандрували в Україну, «начинені вщерть архітектурними, малярськими, музичними, еротичними та філософськими ідеями» [2, с. 214]. Так, консул Венеційської республіки мешкав на львівській площі Ринок, італійський посол до козаків став писарем при Низовому Війську тощо. Вражає слухачів і та інформація, що син блудного цигана П'єтро Могільяні, «перейшовши у грецьку віру, вибився в митрополити, а потім заснував у Києві академію, де навчали, за італійським зразком, семи вільних наук»; «Джованні Мазеппа, уламок вигаслого льомбардійського роду... зробив карколомну політичну кар'єру спершу за царювання Петра Першого, а згодом і при дворі короля Швеції Карла Дванадцятого» [2, с. 215]. Зі свого боку, чимало українців прославили Італію: Юрій Дрогобич, ректор Болонського університету, лекції якого слухав сам Коперник; уродженець Карпат Вітторе Карпаччо, який зробився відомим венеційським маляром...

Автор доповіді закликає почути голос української культури, своєрідність якої визначила боротьба «двохсот двадцяти двох» географічних тенденцій, споконвічна боротьба європейських конструктивних впливів та азіатської варварської стихії. Для цієї культури сталість, постійність і тяглість

не є характерними; вона еkleктична та в цьому полягає її неповторна сутність! Цілком вписується у контекст транскультурної парадигми твердження Перфецького про існування «енергетичних протягів» між віками, про «розсіювання аури по всьому простору» [2, с. 210]. Герой роману зазначає, що «звик поважати різність і непрототу», що визнає в собі (власне, як і має робити транскультуральний суб'єкт) «гавра і невра, савдарата і тісамата, бастарна і вандала, андрофага і печеніга, можливо, ще когось, цигана, жида, поляка і цілком не виключено, що довгана» [2, с. 210].

«Стонадцять племен» влаштували собі «довічний карнавал» у генах українців, які, отже, можуть вважатися такими собі культурними метисами. У цьому їхня неповторність, самобутність, Інакшість, яка заслуговує на визнання й повноправну участь у культурному діалозі, оскільки в сучасному світі збереження власної культурної ідентичності здебільшого залежить від можливості зрозуміти та прийняти Іншого, утвердити й відстояти його право на самобутність, визнати рівноправність його буття.

Доповідь про «карнавал племен» у генах українців Перфецький виголошує в найкарнавальнішому європейському місті – Венеції. Незважаючи на те, що традиційний венеційський карнавал на момент проведення семінару вже минув, його стихія продовжувала жити місто: завершення семінару ознаменувалося зооморфними перевтіленнями учасників та оргіастичною вечіркою. Перевтілились у паперове сміття також і гроші, зароблені Перфецьким за участь, як з'ясувалося, у карнавальній акції. Диявольські гроші, як відомо, зникають так само легко, як і з'являються. І тут потрібно зробити найважливіше зауваження: в романі Андруховича спостерігається явна опозиція карнавалів. Справжньому карнавалові як можливості позбутися тих «ланцюгів буття», що до них приковує себе людина у реальності (обмежуючись статевими, расовими, національними, просторово-часовими ідентифікаторами), як уособленню транскультурного виміру дійсності, протиставлений виморочний, демонічний карнавал-перевертень, антикарнавал. Святу Воскресаючого Духа, акту активного самовідчуження, намагання подивитися на свою суб'єктність з погляду іншого протистоїть маскарадна фікція, обман, проявлення сатанинської сутності. Головні учасники семінару – усі оці доктори танатології, «пожирачі вогню» з Трансильванії тощо – виявляються демонічними, інфернальними персонажами, суцільним «бестіарієм науковців». Семінар-карнавал лише виявляє їхню потойбічну сутність, святкує торжество мороку, темряви, Танатосу. Кохану Перфецького Аду (як вважають деякі дослідники, це ім'я перегукується з російським «ад» (пекло) призначають королевою сатанинського бенкету, наприкінці якого вона читає заклинання з магічної книги. Станіслав Перфецький вислизає із сатанинських тенет просто у води Венеційського каналу, як риба. Невипадково деякі з численних його імен-сутностей «рибні» (як-от Йона Риб), та й сам він із цими істотами містично пов'язаний, а риба, як відомо, – символ Христа.

Проте зникнення головного героя, на нашу думку, не означає розчинення його ідентичності, а лише продовження ним пошуків себе-Іншого. Не можна погодитися з дослідницькою думкою про те, що Перфецький не являє собою «нічого, крім дещо інфантильного й багатослівного Нарциса, з тривогою задивленого у власний образ» [3]. Ми вважаємо, що головного героя Андруховичевої «Перверзії» потрібно «прочитувати» як носія транскультурної свідомості: він прагне Іншого для самоствердження; «багатство» його іпостасей свідчить не про фрагментарність та розпливчастість ідентичності, а про її свідоме примноження та – внаслідок цього – збагачення. Навряд чи «він жадає Іншого як дзеркального образу себе самого» [3] – він прагне зустрічі з Іншим саме як з Іншим-для-нього, самооновлення за допомогою Іншого. Слід сказати, що майже знайшов. Зустріч з Адою ледь не стала його новим самовідкриттям: жінка, як йому здалося, відкрилася йому, та він вперше почав бачити у дзеркалі стосунків власний образ очима Іншого. Проте Ада виявилася примарою, як і та грандіозна демонічна містифікація, що на неї обернувся науковий семінар. В останньому рапорті загадковому Монсенйорові жінка підписується «Ваша Нецеріна» (тобто, не *це* Ріна), чим підкреслює свою несправжність для Перфецького-Орфея, який, виявляється, був підло обманутий.

«Посткарнавальне» мандрування зниклого Перфецького (а версія про його самогубство була найслабшою версією слідства) уособлює пошуки культурної ідентичності й постколоніальною Україною, яка прагне бути почутою як повноцінний голос у хорі світового різноманіття.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Підбиваючи підсумки, слід ще раз зазначити, що роман Юрія Андруховича «Перверзія», на нашу думку, цілком інтерпретується у вимірах транскультури як нової парадигми гуманітаристики. Транскультура пропонує новий підхід до

розв'язання проблеми уніфікації та відмінностей у сучасному багатомірному світі, а саме інтерференцію, «розсіювання» символічних значень однієї культури в полі інших культур, дифузію вихідних культурних ідентичностей. Головний герой роману є такою транскультурною особистістю, яка самотворюється в перформативних актах, численних самономінаціях, бажанні подолати обмеження хронотопом власної культури. Вона має здатність вільного перетину кордонів (від суто географічних – до мовних і дискурсивних), є культурним мігрантом, кочівником, буття якого – це «буття-на-границі», у «проміжку» між своєю культурною вкоріненістю та новою «безмісцевістю». Але при цьому усвідомлення себе новим мешканцем «космополісу» не знищує відчуття належності до певного культурного простору – Перфецький намагається відстояти й право своєї нації на участь у міжкультурному діалозі, що, з одного боку, дасть їй можливість для повноцінного буття, для самопідтвердження й саморозвитку, а з іншого – стане для «співрозмовників» умовою їх буття та розвитку.

Джерела та література

1. Андрухович Ю. Дезорієнтація на місцевості. Час і місце [Електронний ресурс] / Ю. Андрухович // Український центр. – 2003. – Режим доступу : <http://www.ukrcenter.com/library/read.asp?id=684&read=true>
2. Андрухович Ю. Перверзія : роман / Ю. Андрухович. – Львів : ВНТЛ-Класика, 2002. – 288 с.
3. Борис С. Іронія і самотворення ідентичності в романах Юрія Андруховича [Електронний ресурс] / С. Борис // І. – 2002. – Ч. 26. – Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n26texts/26-zmist.htm>
4. Гундорова Т. Література і письмо, або місце нового в українській літературі / Т. Гундорова // Світовид. – 1997. – № 3 (28). – С. 11–113.
5. Костюк В. Модерн як поле для експерименту (комічне, фрагмент, гіпертекстуальність) / В. Костюк, Т. Денисенко. – К. : [б. в.], 2002. – 175 с.
6. Мережинская А. Художественная парадигма переходной культурной эпохи. Русская проза 80–90-х годов XX века / А. Мережинская. – Киев : Изд.-полигр. центр «Киев. ун-т», 2001. – 433 с.
7. Сокол Л. П. Український постмодерністський роман: реалії та критика (на прикладі роману Ю. Андруховича «Перверзія» / Л. П. Сокол // Наук. зап. Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія». Т. 21 : Філологічні науки. – К. : КМ Академія, 2004. – С. 36–40.
8. Тлостанова М. В. Транскulturация как социально-коммуникативная модель эпохи глобализации / М. В. Тлостанова // Вестник НГУ. – Серия : Философия. – 2010. – Т. 8. – Вып. 3. – С. 48–57.
9. Эпштейн М. Знак пробела: О будущем гуманитарных наук / М. Эпштейн. – М. : Новое лит. обозрение, 2004. – 864 с.

Чернышова Таисия. «Перверзия» Юрия Андруховича в транскультурном измерении. Сделана попытка реинтерпретации романа Юрия Андруховича «Перверзия». Обосновывается, что роман можно и следует рассматривать в контексте новой парадигмы гуманитарного знания – транскультуры. Очерчиваются общие абрисы транскультурной парадигмы. Аргументируется, что герой романа Станислав Перфецкий обладает всеми характеристиками транскультурного субъекта. Утверждается, что он выполняет авторскую задачу противопоставления западноевропейскому принципу культурного универсализма нового принципа межкультурной коммуникации, который реализует в своих творческих актах транскulturация. Выявляется оппозиция карнавала как олицетворения транскультурного измерения действительности карнавалу-оборотню, демонической мистификации.

Ключевые слова: транскulturтура, транскультурная личность, идентичность, культурная маргинальность, космополитическое мироощущение, карнавал.

Chernyshova Taisiya. «Perversion» by Yuriy Andrukhovych in Transcultural Dimension. The author makes an attempt to re-interpretation of the novel by Yuriy Andrukhovych «Perversion». It is proved that the novel can and should be viewed in the context of the new paradigms of the humanities – transculture. Outlines the general features of transcultural paradigm. It is argued that the hero of the novel Stanislav Perfetsky has all the characteristics of transcultural subject. It is argued that he performs the author's task of opposition Western European cultural universalism to the new principle of intercultural communication, which implements in their creative acts of transculturation. It reveals the opposition carnival as the personification of transcultural dimension of reality to carnival-werewolf, demon hoax.

Key words: transculture, transcultural identity, cultural marginality, cosmopolitan attitude, carnival.

Стаття надійшла до редколегії
22.09.2015 р.